

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 482/2017-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], zastúpených CHARGE DAVOUÉ UJ, s. r. o., Zlatovská 22, Trenčín, v mene ktorej koná advokát JUDr. Jozef Uj, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1281/1993, za účasti Okresného súdu Trenčín, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1281/1993 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1281/1993 p r i k a z u j e , aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 8 000 € (slovom osemtisíc eur) a [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 12 000 € (slovom dvanás'tisíc eur), ktoré im je Okresný súd Trenčín p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trenčín je p o v i n n ý [REDACTED] a [REDACTED] uhradiť trovy konania v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov) na účet ich právneho zástupcu CHARGE DAVOUÉ UJ, s. r. o., Zlatovská 22, Trenčín, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2016 doručená s'ťažnosť a 9. novembra 2016 doplnenie s'ťažnosti [REDACTED] (ďalej aj „s'ťažovateľka v 1. rade“) a [REDACTED] (ďalej aj „s'ťažovateľka v 2. rade“, spolu aj „s'ťažovateľky“), obe [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1281/1993 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľky sú ako navrhovateľky účastníčkami konania v napadnutom konaní v právnej veci určenia otcovstva a určenia výživného na (v tom čase, pozn.) maloletú [REDACTED], [REDACTED], proti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „odporca“). Návrh vo veci bol podaný okresnému súdu 22. júla 1993.

S'ťažovateľky v s'ťažnosti ďalej uvádzajú:

„V prvých mesiacoch súd postupoval v zásade v zmysle zákona, Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru a zabezpečenia prerokovania veci bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote...

Dňa 17. 02. 1994 porušovateľ vydal Žiadosť o vypočutie odporcu adresovanú Príslušnému súdu pre mesto [REDAKOVANÉ].

Dňa 06. 02. 1995 porušovateľ vydal Uznesenie č. k. 10 C/1281/93-13, ktorým nariadil termín pojednávania na deň 30. 08. 1995 o 13:00 hod.

V období od 17. 02. 1994 do dňa 06. 02. 1995 súd nevykonal žiaden úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu veci 11 mesiacov a 19 dní.

Dňa 19. 01. 1996 porušovateľ vydal Uznesenie č. k. 10 C/1281/93-35, ktorým nariadil zaplatiť sťažovateľkám preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 06. 12. 1999 porušovateľ vydal Uznesenie č. k. 10 C/1281/93-56, ktorým ustanovil znalca [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] aby vypracoval znalecký posudok založený na analýze ľudského genetického materiálu, DNA, žalobkyne, žalovaného a dieťaťa.

V období od 19. 01. 1996 do dňa 06. 12. 1999 súd nevykonal žiaden úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu veci 3 roky, 10 mesiacov a 11 dní.

Dňa 06. 12. 1999 porušovateľ vydal Uznesenie o nariadení predbežného opatrenia, na základe ktorého je odporca povinný platiť výživné na maloleté dieťa, sťažovateľku 2/.

Dňa 22. 06. 2000 porušovateľ vydal Uznesenie č. k. 10 C/1281/93-64, ktorým nariadil sťažovateľkám zaplatiť súdny poplatok.

V období od 06. 12. 1999 do dňa 22. 06. 2000 súd nevykonal žiaden úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu veci 6 mesiacov a 16 dní.

Dňa 22. 06. 2000 porušovateľ vydal Uznesenie č. k. 10 C/1281/93-64, ktorým nariadil sťažovateľkám zaplatiť súdny poplatok.

Dňa 04. 07. 2002 porušovateľ vykonal informačný výsluch, Zápisnica z pojednávania založená na čísle listu 78.

V období od 22. 06. 2000 do dňa 04. 07. 2002 súd nevykonal žiaden úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu veci 2 roky a 12 dní.

Dňa 04. 07. 2002 porušovateľ vykonal nariadené pojednávanie, Zápisnica z pojednávania založená na čísle listu 78.

Dňa 20. 01. 2003 porušovateľ vydal Uznesenie č. k. 10 C/1281/93-82, ktorým nariadil sťažovateľkám zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania a tlmočné.

V období od 04. 07. 2002 do dňa 20. 01. 2003 súd nevykonal žiaden úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu veci 6 mesiacov a 21 dní.

Dňa 20. 01. 2003 porušovateľ vydal Uznesenie č. k. 10 C/1281/93-82, ktorým nariadil sťažovateľkám zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania a tlmočné.

Dňa 08. 07. 2003 porušovateľ vykonal opakovane informačný výsluch, Zápisnica z výsluchu na čísle listu 89.

V období od 20. 01. 2003 do dňa 08. 07. 2003 súd nevykonal žiaden úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu veci 5 mesiacov a 19 dní.

Dňa 08. 07. 2003 porušovateľ vykonal opakovane informačný výsluch, Zápisnica z výsluchu na čísle listu 89.

Dňa 05. 09. 2007 porušovateľ vydal Uznesenie č. k. 10 C/1281/93-101, ktorým priznáva znalcovi [REDAKOVANÉ] preddavok na znalečné.

V období od 08. 07. 2003 do dňa 05. 09. 2007 súd nevykonal žiaden úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu veci 4 roky, 1 mesiac a 28 dní.

Dňa 11. 08. 2008 porušovateľ vydal Výzvu, založenú na čísle listu 135, ktorou žiadal od právneho zástupcu odporcu o oznámenie tam uvedených informácií.

Dňa 29. 09. 2014 vydal porušovateľ Uznesenie č. k. 10 C/1281/93-179, ktorým zaviazal žalobkyne a žalovaného povinnosťou podrobiť sa odberu vzoriek biologického materiálu.

V období od 11. 08. 2008 do dňa 29. 09. 2014 súd nevykonal žiaden úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu veci 6 rokov, 1 mesiac a 18 dní.

Celkové obdobie nečinnosti porušovateľa predstavuje dobu v trvaní 18 rokov, 4 mesiacov a 144 dní.“

Následne sťažovateľky uvádzajú tieto relevantné okolnosti týkajúce sa postupu okresného súdu v napadnutom konaní:

„A/ Nariadenie predbežného opatrenia

Dňa 15. 02. 1999 právny zástupca sťažovateľky 1/ vyzval sú návrhom na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým obsahom bol petit na určenie, že odporca je povinný

predbežne prispievať na výživu sťažovateľky 2/. a zaplatiť zmeškané výživné a uhradiť sťažovateľke 1/ úhradu náklad nevydatej matke. Porušovateľ nariadil predbežné opatrenie Uznesením č. k. 10 C/1281/93-58 až dňa 06. 12. 1999.

Porušovateľ o tomto návrhu rozhodol až o 10 mesiacov neskôr.

B/ Neposkytnutie súčinnosti znalcovi

Porušovateľ dňa 06. 12. 1999 Uznesením č. k. 10 C1281/93-56 ustanovil znalca..., aby vypracoval znalecký posudok založený na analýze ľudského genetického materiálu, DNA, žalobkyne, žalovaného a maloletého dieťaťa. Dňa 02. 02. 2000 znalec vyzval súd, aby tento vykonal znalecké dokazovanie znalcom v cudzine a toho istého dňa požiadal súd o preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Dňa 16. 10. 2000 znalec opätovne požiadal súd o preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Dňa 12. 04. 2001 znalec opätovne urgoval súd ohľadom stavu konania, či bol vykonaný znalecký úkon v zahraničí a urgoval zaslanie preddavku na trovy znaleckého dokazovania. Dňa 24. 05. 2004 znalec žiada o reakciu súdu na jeho posledné podanie zo dňa 12. 04. 2001, nakoľko súd s nim nekomunikuje. Dňa 24. 01. 2006 znalec opätovne kontaktuje porušovateľa s informáciou, že nakoľko súd neposkytuje znalcovi dostatočnú súčinnosť, absolútne s ním nekomunikuje, vyraduje uvedený prípad zo znaleckého denníka. Až dňa 05. 09. 2007 porušovateľ vydal Uznesenie č. k. 10 C/1281/93-101, ktorým priznáva znalcovi preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Porušovateľ neposkytoval žiadnu súčinnosť ustanovenému znalcovi počas obdobia 7 rokov a viac, ako 8 mesiacov.

C/ Záznamy o kontrole plynulosti konania sp. zn. 10 C/1281/93

Záznamy o kontrole plynulosti konania sp. zn. 10 C/1281/93, podpísané predsedom alebo podpredsedom Okresného súdu v Trenčíne a s konštatovaním priedahov a uložením povinnosti konať bez priedahov a plynulo zo dňa: 30. 08. 1999 čl. 51, 10. 01. 2002 čl. 76, 24. 01. 2003 čl. 83, 26. 09. 2003 čl. 94, 18. 04. 2009 čl. 150, 17. 05. 2010 čl. 151, 20. 05. 2011 čl. 152. Všetky tieto uvedené Záznamy jednoznačne preukazujú, že priedahy v konaní existujú a porušovateľ sám si je ich vedomý.

D/ Žiadosť o odstránenie priedahov v konaní

Žiadosť o odstránenie priedahov v konaní v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 335/1991 Zb. podaná sťažovateľkami dňa 17. 08. 1998, pričom porušovateľ na túto žiadosť nereagoval

a ani o nej nerozhodol. Dňa 12. 12. 2002 sťažovateľky, prostredníctvom svojho právneho zástupcu urgovali sťažnosť zo dňa 17. 08. 1998, pričom porušovateľ opätovne na uvedenú urgenciu nereagoval... teda viac ako 17 rokov od jej podania.“

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľky žiadajú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky v 1/. rade... Základné právo sťažovateľky v 2/. rade na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1... dohovoru... a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C/1281/93 porušené bolo.

Okresnému súdu Trenčín prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C/1281/93 konal bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľke v 1/ a v 2/ rade priznáva finančné zadostučinenie v sume 100,000 € (slovom stotisíc eur), ktoré jej Okresný súd Trenčín je povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Trenčín je povinný sťažovateľkám v 1/ a 2/ rade uhradiť trovy konania v sume 1 268,62 €... na účet ich právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľky odôvodňujú takto:

„Návrhom na začatie konania vedeného pod sp. zn. 10 C 1281/93 sme sa domáhali vydania rozhodnutia, ktoré jednoznačne a nezmeniteľne určí otcovstvo k sťažovateľke v 2/ rade. Jedná sa o podstatnú záležitosť života človeka, vedieť kto je jeho otcom a s ním potom sa snažiť nadviazať zdravý a rozvíjajúci sa vzťah. Vzťah rodiča k dieťaťu je tým najzákladnejším vzťahom v spoločnosti, od ktorého sa potom odvíjajú ďalšie nemenej významné vzťahy a či už rodinné, spoločenské alebo právne dôsledky, uvedená skutočnosť, a to vedieť, kto je otcom človeka je potom rozhodná aj pre súkromný a rodinný život. Jedná sa teda o jeden z najzákladnejších a najdôležitejších vzťahov v živote človeka. Napriek tomu, sťažovateľka v 2/ rade do dnešného dňa, t. j. ani po viac ako 22 rokoch, nevie s určitosťou, kto je jej otcom. Predmetné konanie o určenie otcovstva nie je skutkovo a ani

právne komplikované, jedná sa o jednoduché posúdenie na základe znaleckého posudku, ktorý jednoznačne odpovie na otázku, či odporca je otcom sťažovateľky v 2/ rade alebo nie je. Napriek tomu, a napriek skutočnosti, že porušovateľ mal v čase podania návrhu na začatie konania a aj v priebehu konania do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti, dostatok právnych inštitútov, ktorými mohol zabezpečiť plynulý a rýchly postup v konaní, tieto nevyužil alebo ich využil neskoro alebo v rozhodných obdobiach vôbec nekonal a tým do dnešného dňa má rozhodnutie v merite veci svojou nečinnosťou. Teda sťažovateľka v 2/ rade, [REDAKOVANÉ], od svojho narodenia a stále, po viac, ako 22 rokoch, nevie, po právnej stránke, kto je jej otcom, nemá tým zabezpečenú ani starostlivosť od svojho otca a týmto konaní, resp. nekonaním porušovateľa sa rovnako zasiahlo aj do jej základného práv na súkromný a rodinný život.“

V podaní zo 7. novembra 2016 doručenom ústavnému súdu 9. novembra 2016 poukazujú sťažovateľky na to, že na pojednávaní 14. októbra 2016 im bolo doručené vyjadrenie odporcu z 3. októbra 2008, „t. j. po ôsmich rokoch od podania“.

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľiek uznesením sp. zn. II. ÚS 482/2017 z 25. júla 2017.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľiek a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd zároveň vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľiek a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľiek a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise sp. zn. Spr 779/2017 z 20. septembra 2017, v ktorom opísal priebeh napadnutého konania. V tejto súvislosti uviedol:

«Návrh na začatie konania vo veci určenia otcovstva a určenia výšky výživného na [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] bol Okresnému súdu Trenčín doručený 22. 7. 1993 a bol zaevidovaný pod sp. zn. 10 C/1281/1993. Za otca maloletého označila [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], žijúceho v [REDAKOVANÉ], pričom presnú adresu uviesť nevedela.

- dňa 1. 10. 1993 bol určený termín výsluchu na deň 11. 10. 1993. Na tento sa matka maloletej nedostavila, pričom nemala ani vykázané doručenie predvolania.

- ďalší termín výsluchu bol určený na 27. 10. 1993.

- 17. 2. 1994 uznesením č. k. 10 C 71281/93-7 bol do konania pribratý prekladateľ z jazyka nemeckého a boli mu zaslané listiny potrebné pre dožiadanie za účelom prekladu.

- 18. 3. 1994 prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti SR bolo zaslané dožiadanie o doručenie pripojených písomností príslušnému súdu pre mesto, v ktorom sa mal odporca podľa vyjadrenia navrhovateľky zdržiavať.

- dňa 6. 2. 1995 bol určený termín pojednávania na 30. 8. 1995 a 20. 12. 1995 a bola vypracovaná Žiadosť o vykonanie dôkazu podľa Dohovoru o vykonávaní dôkazov v cudzine v občianskych a obchodných veciach podpísaného v Haagu dňa 18. 3. 1970.

- 5. 5. 1995 sa na Okresnom súde Trenčín na základe žiadosti odporcu vykonal jeho výsluch, pričom súdu oznámil, že otcovstvo k maloletej navrhovateľke neuznáva a navrhol vykonanie znaleckého dokazovania.

- na pojednávaní dňa 30. 8. 1995 bolo zistené, že odporca doručenie predvolania na toto má vykázané, avšak svoju neprítomnosť ospravedlnil prostredníctvom svojej právnej zástupkyne.

- ďalšie pojednávanie určené na 20. 12. 1995 bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania znalcom z odboru zdravotníctva.

- 19. 1. 1996 vydané uznesenie o nariadení dokazovania a znalcovi bolo uložené určiť pravdepodobnú dobu splodenia maloletej navrhovateľky.

- 13. 2. 1996 predložil znalec vypracovaný znalecký posudok

- 1. 10. 1996 znalecký posudok zaslaný účastníkom

- dňa 9. 2. 1997 pokynom vtedajšej predsedníčky súdu došlo k prideleniu predmetnej veci do oddelenia [REDAKOVANÉ], a to z dôvodu odchodu konajúceho sudcu.

- 15. 2. 1999 zástupca navrhovateľky podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia, podľa ktorého odporca bude povinný predbežne prispievať na výživu maloletej Kristíny.

- 30. 8. 1999 upozornenie predsedníčky súdu na nečinnosť

- 11. 10. 1999 úradný záznam, z ktorého vyplýva, že zo spisu nie je zrejмый okruh účastníkov (či matka maloletej navrhovateľky vystupuje v konaní ako účastník konania na strane navrhovateľa, alebo ako vedľajší účastník)

- 15. 10. 1999 určenie termínu informatívneho výsluchu na 26. 10. 1999, na ktorý bola predvolaná matka maloletej navrhovateľky

- 26. 10. 1999 matka maloletej navrhovateľky požiadala o určenie nového termínu výsluchu, a to z dôvodu, že sa nemohol dostaviť jej právny zástupca

- 9. 11. 1999 výsluch, na ktorom právny zástupca navrhovateľky uviedol, že matka maloletej má záujem vystupovať v konaní ako účastník konania, nie ako vedľajší účastník

- 6. 12. 1999 uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania znalcom z odvetvia genetika, toto nadobudlo právoplatnosť 30. 6. 2000

- 6. 12. 1999 uznesenie o nariadení predbežného opatrenia

- 2. 2. 2000 súdu doručená žiadosť ustanoveného znalca o vykonanie úkonu znalcom v cudzine a vyplatenie preddavku

- 23. 5. 2000 pokynom vtedajšej predsedníčky súdu došlo k prideleniu predmetnej veci do oddelenia [REDAKOVANÉ] z dôvodu odchodu konajúcej sudkyne na krajský súd na sťaž

- 22. 6. 2000 uznesenie, ktorým bolo navrhovateľke uložené zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania

- 19. 10. 2000 urgencia znalca na vyplatenie preddavku

- 8. 1. 2001 pokynom vtedajšej predsedníčky súdu došlo k vráteniu predmetnej veci na konanie a rozhodované do oddelenia [REDAKOVANÉ] z dôvodu skončenia stáže na krajskom súde

- 20. 4. 2001 opätovná urgencia znalca na vyplatenie preddavku

- 10. 1. 2002 upozornenie predsedníčky súdu na nečinnosť

- 19. 6. 2002 určenie termínu informatívneho výsluchu na 4. 7. 2002 za účelom zistenia, z akého dôvodu navrhovateľka nezložila zálohy na trovy znaleckého dokazovania a oznámenie aktuálnej adresy pobytu odporcu
- 12. 12. 2002 urgencia navrhovateľky
- 20. 1. 2003 uznesenie na zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania opätovne doručené navrhovateľke (pred tým boli doručované jej právnomu zástupcovi)
- 24. 1. 2003 opakované upozornenie predsedníčky súdu na nečinnosť
- 26. 6. 2003 určený termín informatívneho výsluchu na 8. 7. 2003 za účelom opätovného zistenia, z akého dôvodu nedošlo k zloženiu preddavku na trovy znaleckého dokazovania a oznámenia adresy pobytu odporcu
- 8. 10. 2003 pokynom predsedníčky súdu vec pridelená na konanie a rozhodnutie do oddelenia [REDACTED] z dôvodu odchodu konajúcej sudkyne na krajský súd
- 24. 5. 2004 opakovaná urgencia ustanoveného znalca
- 27. 1. 2006 opakovaná urgencia ustanoveného znalca
- 5. 9. 2007 uznesenie o priznaní preddavku ustanovenému znalcovi
- 5. 9. 2007 vypracované dožiadanie o vykonanie dôkazu, príslušnému orgánu doručené 11. 10. 2007
- 6. 12. 2007 výsluch odporcu, ktorý sa pred súd dostavil bez predvolania, pričom uviedol, že nie je ochotný sa podrobiť krvnej skúške z dôvodu, že sa necíti byť otcom
- 23. 1. 2008 žiadosť odporcu, aby sa všetky potrebné procesné úkony nevykonávali prostredníctvom dožiadaného súdu, ale aby boli vykonávané priamo konajúcim súdom
- 31. 1. 2008 telefonickým dopytom na odporcu zistené, že tento sa bude zdržiavať na území SR cca 2 mesiace a krvnej skúške sa podrobí na území SR
- 18. 3. 2008 oznámenie právnej zástupkyne odporcu, že tento sa krvnej skúške podrobí najneskôr do konca mája 2008
- 7. 8. 2008 oznámenie právnej zástupkyne odporcu, že tento sa krvnej skúške doposiaľ vzhľadom na jeho nepriaznivý zdravotný stav podrobiť nemohol
- 11. 8. 2008 výzva súdu odporcovi na oznámenie jeho majetkových a osobných pomerov
- 19. 9. 2008 žiadosť právneho zástupcu odporcu na predĺženie lehoty na predloženie potrebného vyjadrenia

- 3. 10. 2008 súdu predložené vyjadrenie odporcu
- 24. 11. 2008 žiadosť znalca o oznámenie, či došlo znalcom v cudzine k získaniu potrebného biologického materiálu od odporcu
- 18. 9. 2009 upozornenie podpredsedu súdu na nečinnosť
- 17. 5. 2010 dôrazné upozornenie predsedníčky súdu na nečinnosť
- 26. 5. 2011 upozornenie podpredsedu súdu na nečinnosť
- 21. 5. 2013 vec za účelom zabezpečenia rovnomerného zaťaženia sudcov vec pokynom predsedníčky súdu pridelená na konanie a rozhodnutie do oddelenia [REDACTED]
- 15. 10. 2013 úradný záznam o zistení, že už odobraté vzorky biologického materiálu matke a dieťaťu sú pre vykonanie znaleckého dokazovania už nepoužiteľné a výzva právnenému zástupcovi odporcu na oznámenie, či odporcov zdravotný stav mu umožňuje sa dostať na odber biologického materiálu do [REDACTED]
- 25. 10. 2013 oznámenie právneho zástupcu o zlom zdravotnom stave odporcu, ktorý mu neumožňuje sa dostať na odber biologického materiálu
- 28. 11. 2013 výzva súdu právnenému zástupcovi odporcu, aby súdu oznámil presnú adresu, na ktorej sa odporca zdržiava a aby predložil súdu lekárske potvrdenie o tom, že tento sa bez ohrozenia života alebo vážneho zhoršenia zdravotného stavu nemôže dostať k znalcovi do [REDACTED] na odber biologického materiálu
- 13. 12. 2013 oznámenie právneho zástupcu odporcu súdu, že odporca predloží žiadané lekárske potvrdenie od ošetrojúceho lekára [REDACTED] v januári 2014
- 3. 2. 2014 urgencia súdu právnenému zástupcovi odporcu na predloženie žiadaného lekárskeho potvrdenia
- 18. 2. 2014 žiadosť právneho zástupcu odporcu o predĺženie lehoty na predloženie žiadaného potvrdenia
- 25. 7. 2014 opakovaná urgencia súdu právnenému zástupcovi odporcu na predloženie žiadaného lekárskeho potvrdenia
- 13. 8. 2014 žiadosť právneho zástupcu odporcu o opakované predĺženie lehoty na predloženie žiadaného potvrdenia do 15. 9. 2014
- 26. 9. 2014 oznámenie právneho zástupcu o vypovedaní plnomocenstva udeleného mu odporcom

- 29. 9. 2014 uznesenie o uložení povinnosti účastníkom konania podrobiť sa odberu vzoriek biologického materiálu v mieste a čase podľa pokynu ustanoveného znalca
- 11. 11. 2014 sa súdu vrátila neprevzatá zásielka pre odporcu s reláciou poštovej doručovateľky „Neprevzaté v úložnej dobe“
- 15. 11. 2014 žiadosť súdu o doručenie zásielky príslušným oddelením OO PZ
- 21. 1. 2015 oznámenie OO PZ [REDAKOVANÉ] o nemožnosti doručenia zásielky odporcovi z dôvodu, že tento sa na uvedenej adrese zdržiava iba sporadicky
- 23. 1. 2015 prípis súdu zaslaný Mestskému úradu [REDAKOVANÉ] za účelom zistenia aktuálnej adresy odporcu a prípadných rodinných príslušníkov
- 24. 2. 2015 správa Mestského úradu [REDAKOVANÉ] o tom, že neevidujú žiadne záznamy o pobyte odporcu
- 6. 10. 2015 dopyt na rodinných príslušníkov odporcu za účelom zistenia pobytu odporcu, zásielky sa súdu vrátili ako neprevzaté
- 9. 2. 2016 opätovne zisťovaný pobyt odporcu prostredníctvom Mestského úradu [REDAKOVANÉ], nakoľko bolo zistené, že odporca je vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcich sa v k. ú. [REDAKOVANÉ]
- 22. 2. 2016 upozornenie predsedu súdu na povinnosť konať vo veci plynule, bez prieťahov
- 2. 5. 2016 vyjadrenie Mestského úradu [REDAKOVANÉ], že odporca nie je vedených v ich evidencii
- 23. 8. 2016 určenie termínu pojednávania na 14. 10. 2016, na ktoré sa odporca nedostavil a toto bolo odročené na 2. 12. 2016
- 2. 12. 2016 bol na pojednávaní vyhlásený rozsudok, ktorým bol odporca určený za otca navrhovateľky a bola mu uložená povinnosť zaplatiť zameškané výživné. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 21. 2. 2017.
- 11. 7. 2017 bolo súdu znalcom oznámené, že odporca sa dostavil na odber biologického materiálu za účelom vykonania znaleckého dokazovania
- 14. 7. 2017 súdu doručené odvolanie odporcu proti rozsudku, pričom poukazuje, že odvolanie nepodal, nakoľko mu rozsudok bol doručený bez strany 12. avšak tomuto rozsudok doručený nebol vôbec, ale súd pri posudzovaní doručenia postupoval v zmysle §111 ods. 3 CSP.

- 11. 8. 2017 súdu doručené opakované odvolanie odporcu prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu
- 5. 9. 2017 zaslané odvolanie odporcu na vyjadrenie navrhovateľke 1, 2
- 18. 9. 2017 súdu doručené vyjadrenie navrhovateľiek 1, 2.»

Prehľad úkonov uvedených vo vyjadrení okresného súdu zodpovedá obsahu vyžiadaného spisu.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení ďalej poukázal na skutočnosti, ktoré podľa neho prispeli k celkovej dĺžke napadnutého konania a ktoré je potrebné pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľiek zohľadniť. V tejto súvislosti uviedol:

„Na základe uvedeného vyplýva, že vec je toho času právoplatne skončená. Avšak túto bude potrebné predložiť Krajskému súdu v Trenčíne za účelom rozhodnutia o žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti rozsudku a o odvolaní proti tomuto rozsudku. Náročnosť predmetnej veci spočívala v tej skutočnosti, že odporca sa striedavo zdržiaval na území Slovenskej republiky, ale i na území [REDAKOVANÉ], pričom opakovane nebolo možné zabezpečiť odber biologického materiálu za účelom vykonania znaleckého dokazovania. Uskutočnenie znaleckého dokazovania maril i odporca svojím správaním, keď opakovane sa snažil súdu preukázať svoj nepriaznivý zdravotný stav, ktorý mu nedovoľuje sa podrobiť odberu biologického materiálu. Urobil tak až po tom, keď súd v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku rozhodol vec rozsudkom a určil jeho otcovstvo k navrhovateľke. K dĺžke konanie prispela i tá skutočnosť, že vec bola opakovane prerozdeľovaná z dôvodu odchodu sudcov, či už do dôchodku, na iný súd alebo na krajský súd.“

Sťažovateľky podali stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu prostredníctvom právneho zástupcu v podaní z 23. novembra 2017, pričom uvádzajú:

„Už z predložených úkonov Okresného súdu Trenčín vyplýva, že súd nekonal bez prietahov, vzhľadom k tomu, že aj z predloženého vyjadrenia vyplýva viacnásobné upozornenie podpredsedu súdu, príp. predsedníčky súdu na nečinnosť. To, že vec bola prerozdeľovaná z dôvodu odchodu sudcov, nemôže byť na ťarchu sťažovateľiek. Okresný

súd Trenčín vo svojom vyjadrení uviedol, napr. 24. 05. 2004 a 27. 01. 2006 opakovaná urgencia ustanoveného znalca, ide o urgenciu zo strany znalca, nie zo strany Okresného súdu. Tak ako sme uviedli už v ústavnej sťažnosti dňa 24. 05. 2004 znalec žiadal o reakciu súdu na jeho posledné podanie zo dňa 12. 04. 2001, nakoľko súd s ním nekomunikuje a dňa 24. 01. 2006 znalec opätovne kontaktuje porušovateľa s informáciou, že nakoľko súd neposkytuje znalcovi dostatočnú súčinnosť, absolútne s ním nekomunikuje, vyraduje uvedený prípad zo znaleckého denníka. To, že Okresný súd sa snaží poukázať na správanie odporcu je irelevantné, vzhľadom na to, že Okresný súd mal dostatok procesných prostriedkov, podľa t. č. príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, na to, aby zabezpečil účasť odporcu, či už ukladaní poriadkových pokút, alebo predvedením odporcu prostredníctvom príslušníkov PZ.

Ako dôkaz predkladáme podanie súdneho znalca zo dňa 12. 04. 2001, 21. 05. 2004 a 24. 01. 2006.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľky sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1281/1993. Uvedené je zrejme predovšetkým z odôvodnenia sťažnosti, napriek tomu, že v petite sťažnosti sťažovateľky uvádzajú, že namietajú porušenie práva „na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1... dohovoru...“.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca bol podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ ide o úkony vykonané do 30. júna 2016. Vychádzajúc z toho, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne rozhodol a odporca podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie a žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty – a takto nie je zrejmé, či napadnuté konanie je právoplatne skončené – ústavný súd nad rámec vecí poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“). Podľa § 395 ods. 1 CMP ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Postup okresného súdu v napadnutom konaní od 1. júla 2016 bolo takto potrebné hodnotiť aj podľa ustanovení Civilného mimosporového poriadku a tiež podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uvádza, že v napadnutom konaní sa konalo o návrhu na určenie otcovstva voči sťažovateľke v 2. rade. Z právneho hľadiska predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, v prejednávanom prípade možno identifikovať prvok skutkovej zložitosti – skutočnosť, že odporca sa prevažne zdržiaval v [REDACTED] – s čím bola spojená potreba doručovať do zahraničia, vykonať niektoré procesné úkony prostredníctvom dožiadaného súdu v zahraničí a taktiež preložiť niektoré dokumenty

do nemeckého jazyka. Napriek tomu táto skutková okolnosť nemôže ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania.

Vychádzajúc z predmetu napadnutého konania – určenia otcovstva – ústavný súd považuje za potrebné osobitne pripomenúť, že ESLP „berie do úvahy významnosť veci z pohľadu sťažovateľa a vytvoril tri druhy rýchlosti, a to primeranú, osobitnú a výnimočnú. Výnimočnú rýchlosť vyžaduje Súd pri rozhodovaní vecí týkajúcich sa rodičovských práv...“ [Svák, J. a kolektív. Advokát pred európskymi súdmi (praktický sprievodca). Poradca podnikateľa spol. s r. o., 2004. s. 43]. Z tohto pohľadu postup okresného súdu – ktorý prvýkrát meritórne rozhodol po 23 rokoch – nesvedčí o snahe o výnimočnú rýchlosť rozhodovania v konaní s takýmto mimoriadne citlivým predmetom.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľiek ako účastníčok napadnutého konania. Ústavný súd dospel k záveru, že správanie sťažovateľiek neprispelo k predĺženiu napadnutého konania.

3. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal z vyžiadaného spisu a z prehľadu úkonov obsiahnutého vo vyjadrení predsedu okresného súdu z 20. septembra 2017, ktorý zodpovedal obsahu spisu. V tomto smere poukazuje ústavný súd na to – bez potreby analyzovať prípadné obdobia nečinnosti – že napadnuté konanie sa vyznačuje výrazným neefektívnym postupom okresného súdu, o čom svedčí predovšetkým skutočnosť, že v napadnutom konaní okresný súd prvýkrát meritórne rozhodol rozsudkom z 2. decembra 2016, t. j. po uplynutí 23 rokov. Na predmetnom rozsudku je vyznačené, že tento nadobudol právoplatnosť 21. februára 2017. V súdnom spise je odvolanie odporcu a jeho žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania. Príslušný odvolací súd o uvedenom odvolaní odporcu a jeho žiadosti v čase rozhodovania ústavného súdu nerozhodol. V napadnutom konaní o určenie otcovstva takto okresný súd prvýkrát rozhodol po 23 rokoch, čo ústavný súd považuje za ústavne neakceptovateľné (napr. m. m. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 82/2010, IV. ÚS 535/2013).

Ústavný súd tiež považuje za potrebné poukázať na to – vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku okresného súdu č. k. 10 C 1281/1993-270 z 2. decembra 2016 – že okresný súd určil, že odporca je otcom sťažovateľky v 2. rade, a to na základe tretej domnienky otcovstva podľa zákona č. 94/1963 Zb. Zákon o rodine v znení neskorších predpisov. V tomto smere sa javí byť relevantné, že zo súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka v 1. rade uviedla rozhodujúce skutočnosti v návrhu na začatie konania z 22. júla 1993. Tieto skutočnosti následne upresnila na výsluchu 27. októbra 1993. Dňa 13. februára 1996 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok znalca z odboru zdravotníctva, odvetvia gynekológie a pôrodnictva, v ktorom znalec odpovedal na otázku okresného súdu, kedy došlo k oplodňujúcej súložii. Následne odporca počas výsluchu 6. decembra 2007 pripustil pohlavný styk so sťažovateľkou v 1. rade a označil aj jeho čas. Z odôvodnenia predmetného rozsudku vyplýva, že výsluchy sťažovateľky v 1. rade a odporcu a tiež znalecký posudok doručený okresnému súdu 13. februára 1996 tvorili základ pre výrok o určenie otcovstva. Z tohto pohľadu nemožno akceptovať obranu okresného súdu, že k celkovej dĺžke konania prispel aj odporca, ktorý odmietal poskytnúť biologický materiál na analýzu DNA, keďže tieto zistenia netvorili podklad rozsudku z 2. decembra 2016.

Nemožno akceptovať ani obranu okresného súdu, že na predĺžení napadnutého konania sa podieľali aj zmeny zákonných sudcov, pretože tieto okolnosti v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (porovnaj napr. IV. ÚS 751/2013, II. ÚS 13/2015, I. ÚS 647/2016).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom – vzhľadom na celkovú dĺžku konania – spôsobeným predovšetkým jeho výrazne neefektívnym postupom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy v danej veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu). V uvedenom štádiu konania – po vydaní meritórneho rozhodnutia – jeho povinnosťou bude predovšetkým vykonať úkony súdu prvej inštancie v odvolacom konaní a predložiť vec odvolaciemu súdu (predovšetkým § 373 a § 374 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne

okolnosti prípadu. Sťažovateľky požadovali primerané finančné zadost'učinenie v sume 100 000 €, ktoré odôvodnili najmä predmetom napadnutého konania – t. j. určením otcovstva, ktoré je základným vzťahom človeka a predstavuje zásah do súkromného a rodinného života, a taktiež celkovou dĺžkou napadnutého konania, ktoré sa nevyznačovalo prvkami právnej alebo skutkovej zložitosti.

Ústavný súd prihliadol na okolnosti predmetnej veci – na jednej strane na celkovú dĺžku napadnutého konania a na zjavne neefektívny postup okresného súdu a taktiež na predmet napadnutého konania. V tejto súvislosti ústavný súd prihliadol aj na to, že sťažovateľka v 2. rade – minimálne od určitého veku – mohla právnu neistotu spojenú s neskončeným konaním prežívať intenzívnejšie vzhľadom na to, že nevedela, kto je jej otcom.

Na tomto základe ústavný súd priznal sťažovateľke v 1. rade sumu 8 000 € a sťažovateľke v 2. rade sumu 12 000 €, ktoré sú podľa názoru ústavného súdu primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľky tiež žiadali úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním právnym zástupcom, a uplatnili si úhradu trov konania v sume 303,16 € „a zo sumy finančného zadost'učinenia 1.268,62 €“, t. j. spolu 1 571,78 €.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia v sume 303,16 € zodpovedá sume vypočítanej ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd priznal každej zo sťažovateľiek úhradu trov konania – odmenu za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2016 v sume 143 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 8,58 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Keďže išlo o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch účastníkov konania, základná sadzba tarifnej odmeny sa znižuje podľa § 13 ods. 2 vyhlášky v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (pozri najmä I. ÚS 417/2010, I. ÚS 64/2011, II. ÚS 25/2011, II. ÚS 453/2010, II. ÚS 520/2010, III. ÚS 354/2010, III. ÚS 356/2010, III. ÚS 452/2010, IV. ÚS 62/2011, IV. ÚS 475/2010) o 50 %, čo spolu predstavuje sumu 303,16 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Pokiaľ ide o úhradu trov konania „zo sumy finančného zadosťučinenia 1.268,62 €“, ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceniteľná peniazmi (napr. II. ÚS 299/04, IV. ÚS 15/2014). „Primerané finančné zadosťučinenie má povahu sekundárnej kompenzácie, lebo povahu zadosťučinenia má samo rozhodnutie ústavného súdu o porušení základného práva alebo slobody; kompenzačný charakter má aj príkaz vydaný ústavným súdom podľa druhej vety čl. 127 ods. 2 Ústavy.“ (Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax, Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 1403). Rozhodovanie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia nie je samostatným predmetom konania pred ústavným súdom, čo vyplýva z toho, že účelom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, keď došlo k takému porušeniu základných práv, kedy je potrebné poskytnúť vyšší stupeň ochrany – vo forme priznania peňažnej sumy, predstavujúcej finančné zadosťučinenie za porušenie základného práva. Z tohto dôvodu ústavný súd nemohol osobitne priznať sťažovateľkám právo na úhradu trov konania zo sumy finančného zadosťučinenia.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľiek (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2017